

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 9536/2022
06.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Весне Станковић и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., Република Црна Гора, коју заступа Александар Медурић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде, чији је законски заступник Државно правобранилаштво – Одељење у Новом Саду, ради рехабилитационог обештећења, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 400/22 од 24.02.2022. године, у седници већа одржаној дана 06.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 400/22 од 24.02.2022. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Првим ставом изреке пресуде Основног суда у Врбасу П 1484/20 од 04.11.2021. године обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова и патње проузрокованих неоснованим лишењем слободе њеног оца, покојног ББ, бившег из ..., исплати износ од 1.000.000,00 динара са законском затезном каматом од 04.11.2021. године, као дана пресуђења, па до исплате. Другим ставом изреке обавезана је тужена да тужиљи исплати износ од 11.250,00 динара на име трошкова састава захтева за рехабилитационо обештећење, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Трећим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев за исплату трошка састава захтева за рехабилитационо обештећење преко износа од 11.250,00 динара до тражених 16.500,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Четвртим ставом изреке обавезана је тужена да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 52.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Петим ставом изреке тужиља је ослобођења обавезе плаћања судске таксе.

Првим ставом изреке пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 400/22 од 24.02.2022. године жалба тужене делимично је усвојена, а делимично је одбијена, па је пресуда Основног суда у Врбасу П 1484/20 од 04.11.2021. године преиначена тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете због

душевних болова и патње проузрокованих неоснованим лишењем слободe тужиљиног оца преко износа од 300.000,00 динара, за износ од 700.000,00 динара са законском затезном каматом од 04.11.2021. године до исплате, док је у преосталом побијаном непреиначном делу првостепена пресуда потврђена. Другим ставом изреке обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у преиначеном делу, тужиља је сходно члану 403. став 2. тачка 2. ЗПП благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11..18/20), Врховни касациони суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП због којих се ревизија може изјавити. У поступку по жалби другостепени суд није пропустио да примени нити је неправилно применио одредбе процесног закона, што је било или могло бити од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању следи да је тужиља ћерка сада покојног ББ, рођеног 1917. године, преминулог у ... 2003. године. Тужиљина породица колонизирана је из Црне Горе у Врбас 1945 године, а решењем Комисије за прекршаје Народног одбора другог реона Града Београда од 01.11.1949. године тужиљин отац кажњен је казном лишења слободe у трајању од месец дана и казном од 20 месеци друштвено корисног рада. Он је слободe лишен у периоду од 02.10.1949. године до 01.05.1951. године. ББ рехабилитован је правоснажним решењем Вишег суда у Новом Саду Рех 54/11 од 02.03.2012. године. Тужиља је рођена дана ...1950. године, у време боравка свог оца у затвору и до његовог изласка на слободу живела је са бабом, дедом, тетком, мајком и сестром ВВ. У време изласка оца из затвора тужиља је имала годину дана, а током одрастања и школовања била је изложена личним доживљајима понижења и прокажености у средини у којој је са породицом живела, с тим што су по изласку оца на слободу провокације биле чешће, биле су условљене његовом обавезом редовног јављања надлежној полицијској станици и могућношћу запослења искључиво на тешким физичким пословима, који су му додатно нарушили здравље и узроковали ранији одлазак у пензију. Продужено трауматско искуство, чијих је узрока постала свесна са 3-4 године, произвело је код тужиље хронични посттрауматски стресни поремећај присутан годинама.

Примењујући на овако утврђено чињенично стање одредбе члана 27. став 4. у вези са ставом 3. Закона о рехабилитацији, првостепени суд је оценио да по тужби благовремено поднетој дана 20.10.2020. године тужиља, која је дана 03.06.2019. године поднела захтев за рехабилитационо обештећење, а дана 03.10.2019. године предлог споразума није прихваћен, има право на рехабилитационо обештећење чији је правични износ одмерен у висини од 1.000.000,00 динара, на који је сходно члану 77. став 1. ЗОО законска затезна камата призната од пресуђења, па до исплате.

Разматрајући жалбу тужене другостепени суд је правилно утврђеним оценио изложено чињенично стање и примену одредби Закона о рехабилитацији, али је закључио да је одредба члана 200. став 2. ЗОО, којом је прописано да ће приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини њене накнаде суд водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме иста служи, али и о томе да се њоме не погодује тежњама неспојивим са природном и друштвеном сврхом овог вида обештећења, погрешно примењена, због чега је сходно члану 394. став 1. тачка 4. ЗПП првостепену одлуку преиначио, досуђујући тужиљи правичну новчану накнаду на име рехабилитационог обештећења у висини од 300.000,00 динара.

Према оцени Врховног касационог суда, приликом одлучивања о тужиљиним захтеву за накнаду нематеријалне штете ревизијом побијаном одлуком материјално право је правилно примењено.

Чланом 21. став 1. Закона о рехабилитацији („Службени гласник РС“ број 92/11), прописано је да лице из члана 7. тачка 5. има право на здравствену заштиту, друга права из здравственог осигурања, као и право на рехабилитационо обештећење у складу са одредбом члана 26. став 3. овог закона.

Чланом 7. став 1. тачка 5. Закона о рехабилитацији прописано је да захтев за рехабилитацију могу поднети лица из члана 1. став 1. овог закона која се за време трајања повреде права и слободe родитеља рођена у установама за извршење санкција, односно која се у тим установама са њима провела део времена или су за то време расла без родитељског старања једног, другог или оба родитеља.

Чланом 26. став 3. Закона о рехабилитацији прописано је да рехабилитовано лице и лице из члана 7. став 1. тачка 5. овог закона има право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободe, у складу са законом којим се уређују облигациони односи.

Чланом 200. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да ће суд за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободe и права личности, смрти блиског лица, као и за страх, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству. Ставом 2. истог члана прописано је да ће приликом одлучивања о захтеву за накаду нематеријалне штете, као и о висини њене накнаде, суд водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме та накнада служи, али и у томе да се њоме не погоди у тежњама неспојивим са њеном природом и друштвеном сврхом.

Циљ новчане накнаде нематеријалне штете због повреде права личности није репарација већ сатисфакција – задовољење. Тужиљи је доношењем правоснажног решења о рехабилитацији њеног оца пружена сатисфакција, јер је утврђено да је оглашен кривим и на затворску казну осуђен из политичких разлога, те да је рехабилитован правоснажним решењем Вишег суда у Новом Саду Рех. 54/11 од 02.03.2012. године. Имајући у виду изложено, те чињеницу да је дана ...1950. године тужиља рођена током боравка њеног оца ББ у затвору, да је по очевом пуштању на слободу дана ...1951. године имала годину дана, те да у том периоду и у низу година

које су уследиле није била свесна последица очеве осуде, новчана накнада од 300.000,00 динара досуђена ревизијом побијаном одлуком представља одговарајуће и правично обештећење, које одговара правној природи ове врсте накнаде нематеријалне штете, на који износ је сходно члану 277. став 1. ЗОО законска затезна камата призната од пресуђења до исплате. Досуђивањем вишег износа било би противно члану 200. став 2. Закона о облигационим односима, како је то правилно закључио другостепени суд.

Сагласно датој правној аргументацији Врховни касациони суд је оценио да нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права у поступку одлучивања о праву тужиље на накнаду нематеријалне штете и о одмеравању њене висине у складу са законом предвиђеним критеријумима.

Из наведених разлога, сходно члану 414. став 1. ЗПП одлучено је као у првом ставу изреке.

Како тужиљина ревизија није усвојена, то је сходно члану 165. став 1. ЗПП, као неоснован одбијен њен захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка.

**Председник већа – судија
Марина Милановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић